

תקשורת ותרבות

יחידת בחירה

תרבות גבוהה / תרבות פופולרית / תרבות עממית

עמ' 156-161 בספר מתקשרים

כתבה: סימונה וסרמן

גירווי ויזואלי

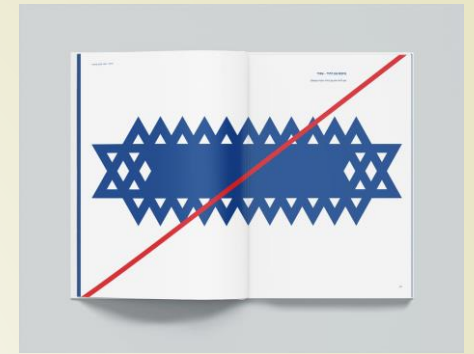
צופים בקליפ של נועה קירל לחברת YES "בלדה לשוטר" ▶

<https://www.youtube.com/watch?v=lrquWGXEwAU> ▶

▶ לאחר הצפייה דנים במשמעויות הקליפ: מה המסרים העולים ממנו? שאירופה שוממת וחסרת חיים ורק אצלנו בישראל שמח, מעניין, תוסס ו...בריא? כי לנו יש גם חיסונים. איזו אידיאולוגיה ואיזו תפיסה עצמית עולות כאן? של ישראלים "חצופים"... "ממזרים"... "שוויצרים"? "קטנים אך מוכשרים"... זריזים... דוד מול גוליית... ועוד...

תרבות – מה זה בכלל? תרבות – היא:

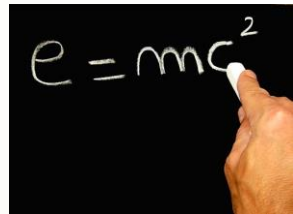
קולקטיבית – בני אדם עושים אותה בקבוצה ועל בסיס אמונות משותפות

כוללת טקסים, טקסים ופריטים – המנורה, דגל ישראל, טקס הדלקת המשואות, מגילת העצמאות

המשכיות – מיתוס גן עדן עדיין רלבנטי כחלק מהתרבות העברית

הגדרה נורמטיבית – הישגים נעלים של האנושות

תרבות כמשמעויות משותפות – **אתנה**

תרבות היא שפה, היא סלנג. גם המסרים בקליפ של נועה קירל הם תרבות. הם תפיסות משותפות לגבי הערך שלנו.

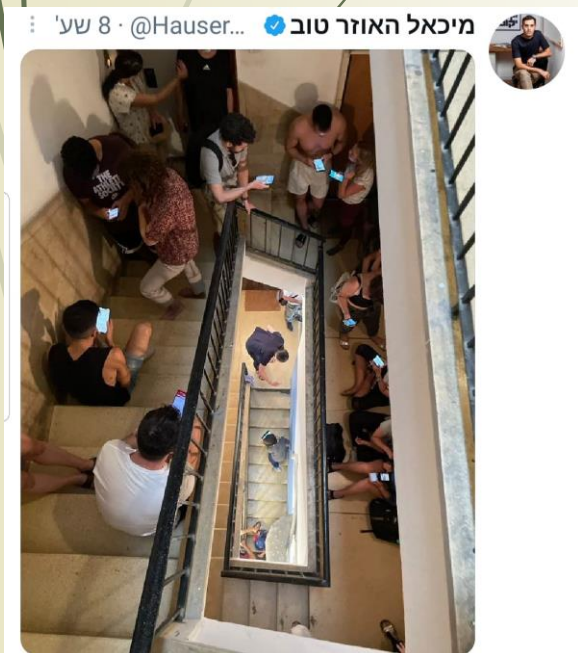
תרבות צבאית ישראלית מבוססת על תפיסות משותפות לגבי צרכי ההגנה וההתקפה והמציאות סביבנו
מה מספרת לנו העבודה על הדגל המורכב והפס האדום עליו – במכללת שנקר לאמנות חזותית?

אז איך תרבות קשורה לתקשורת?

- הפקת תקשורת – איך מפיקים מסרים, מה התפיסות ומה הערכים מאחוריהם?
- תכני תקשורת – מה מספרים לנו התכנים (חדשות, סדרות, סרטים, פרסומות, ריאליטי) מבחינת תפיסות וערכים?
- קהלי תקשורת – איך מקבלים הצופים/קוראים/גולשים/מאזינים את התכנים ואילו משמעויות הם מפיקים מהם? איך זה משפיע על תפיסות / התנהגויות שלהם?

אזקה בחדר המדרגות מאי 2021

- חשוב לחקור הפקה, תוכן והתקבלות
- ואת ההשפעה התרבותית של כל אלה
- אז בואו נבדוק איך תקשורת משפיעה
- עלינו מבחינה תרבותית...

בזמנים "נורמליים"

איך אתם מבליים **בחו"ל?**

מחזיאון? קניונים? טיולי טבע? מסעדות? מסיבות?

דיון כיתתי - כל אחד תורם את החוויות שלו: מה נחשב לגבוה ומה לעממי? מה אליטיסטי ומה פשוט? מה עובר במדיה ומה לא (אם בכלל)? מה

זה אומר **עלינו** שביקרנו במחזיאון או טיילנו בטבע או השתתפנו במסיבת טראנס? האם הושפענו? מהו מודל החיקוי שלנו? סדרה בטלוויזיה? פרסומת? איזו פעילות מעניקה לנו

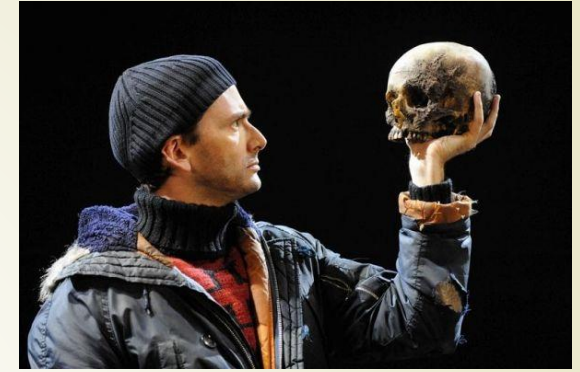
דימוי עצמי חיובי וביטחון עצמי בחברה?

ו- למה????

תרבות גבוהה
תרבות פופולרית
תרבות עממית

תרבות משמשת כמכשיר להבחנה בין בני אדם: מבחינת הישגים והמצוינות, מבחינת הידע, מבחינת התפיסות המשותפות והערכים.

➤ "אנחנו" טובים / חכמים / מוכשרים / ערכיים / מוסריים יותר מ"הם"

➤ הגדרה נורמטיבית – הישגים נעלים של האנושות

➤ תרבות גבוהה – מצוינות ללא רווח כלכלי, מעמד פריבילגי בעלי פנאי

➤ ציורים, פסלים, טקסטים מתוחכמים, קולנוע, תיאטרון, מוסיקה קלאסית

➤ כדי ליצור תרבות גבוהה – דרושה הכשרה

➤ כדי לצרוך תרבות גבוהה - דרוש קהל "רציני" ומשכיל

איך אנשים מתייחסים לבעלי הידע?

דיון כיתתי בשאלה זו: מגיעים לשמות תואר כגון: סנוב, פלצן, חי בסרט, חי בבועה, לא קשור, עשיר, טחון, מתנשא. **עוינות**

דיון בדימוי הבעייתי של השמאל המשכיל, קורא עיתון הארץ, המנותק מהעם

המתנשא, החי בבועה ולא מחובר לבעיות החברתיות

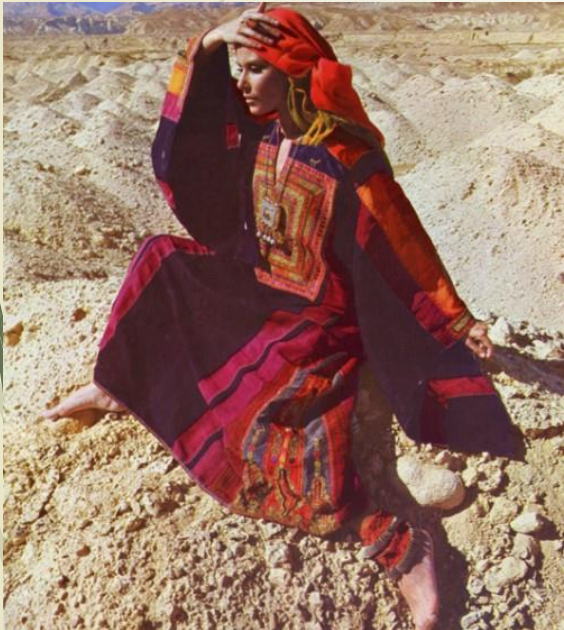

תרבות גבוהה
תרבות פופולרית
תרבות עממית

➤ **תרבות עממית -** מנהגים, טקסים מדור לדור, אוכלוסיות כפריות, דלות אמצעים

נקשרה בתרבות הלאום; היוצרים אלמונים... (לחן עממי)

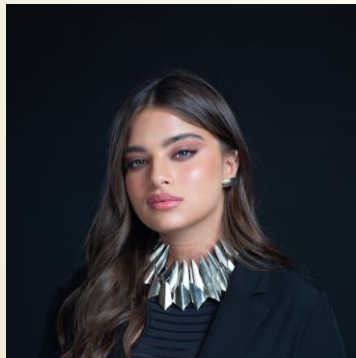
➤ **תרבות פופולרית -** תרבות מדיה, תרבות צרכנית, תרבות המונים

➤ מיוצרת על פי נוסחאות, "להיטים", פונה למכנה המשותף הרחב

➤ (והנמוך) ביותר...

איך בכלל נוצרה ההבחנה בין תרבות גבוהה לבין תרבות פופולרית?

- זוכרים שדיברנו לפני שיעור (שקף 6) על כך שתרבות משמשת בני אדם להבחין את עצמם מאחרים?
- דיון כיתתי: איך כל אחד מבחין את עצמן... נעלי ספורט ייחודיות שקנה? עובד ומרוויח טוב? יש לו חברה/ יש לה חבר "שווים"? ציונים?
- בני אדם אוהבים להבחין את עצמם גם בתרבות/בידור/אופנה/ שהם צורכים. למה לדעתכם?
- **את מי אתם אוהבים? ולמה? כי זה אומר משהו על הזהות שלכם? על הטעם שלכם?**

במאה ה-19

- ▶ נוצרו ההבחנות בין גבוה לפופולרי, קבוצות ומעמדות בחברה (משכילים ועשירים) הפגינו טעם של תרבות גבוהה
- ▶ כדי להבחין את עצמם מה"עממיים" שצרכו תרבות פופולרית

- ▶ מיהו המלחין? ←
- ▶ מיהו האמן שצייר את הציור? ←

במאה ה-19

- נוצרו ההבחנות בין גבוה לפופולרי, קבוצות ומעמדות בחברה (משכילים ועשירים) הפגינו טעם של תרבות גבוהה
- כדי להבחין את עצמם מה"עממיים" שצרכו תרבות פופולרית

לודוויג ואן בטהובן

אדוארד מאנה; "סעודה על הדשא"

- מיהו המלחין?
- מיהו האמן שצייר את הציור?
- האם חשוב שנדע? האם ידע בתרבות גבוהה
- חשוב? האם יש עדיין הבחנות בין גבוה לפופולרי?

במאה ה-20

- ▶ בתחילת המאה האמן **מרסל דושאן** הכניס משתנה למוזיאון כדי לערער על ההגדרות של גבוה / פופולרי (דיון: מה זה עושה למוזיאיון? מה המשמעות? מה המשמעות להכניס מוצר מוכן ולא כזה שאמן מייצר בעצמו?)
- ▶ ג'אז – הרכבים במועדוני לילה ובאולם הקונצרטים
- ▶ <https://www.youtube.com/watch?v=cH2PH0auTUU>
- ▶ רפסודיה בכחול / ג'ורג' גרשווין
- ▶ <https://www.youtube.com/watch?v=fpy0YjriZg>
- ▶ ג'אז מגניב של אותו מלחין

אתה חברה שלי

מילים: יונה וולך

לחן: ערן צור

המשוררת יונה וולך

אתה חברה שלי
יש לך ראש של בחורה
ואתה בחורה בחורה
כמו שהילד המתוק ההוא
אמר לי בהערכה
את בחור בחורה
או להפך בחורה בחור
כי מההתחלה
מפחיתים בערך נשים
אבל הראש המסובב שלך
עושה אותך לגור עם בחורה
אולי היא בחורה בחור באמת
אבל אתם לא מדברים על זה
מנהלים חיים ממוסדים
"כמו שצריך"
דומים לכל החיים האחרים
אבל ריקים לגמרי....

<https://www.youtube.com/watch?v=km9uLNO8m70>

בסוף מאה ה-20
התערבבו התרבות הגבוהה
והתרבות הפופולרית

פוסטמודרניות

מכוניות ותכשיטים במוזיאונים

מוזיקה מזרחית / פופ / רוק / מוזיקת עולם / שירי א"י / רוק ישראלי – הכל מעורבב

בישול / אופנה - נחשבים לתרבות גבוהה

זמרי פופ מנגנים עם התזמורת הפילהרמונית

שחקני תיאטרון מפרסמים בנקים

מלחינים שירי פופ למשוררים

עבודות / מטלות / אינטראקטיביות

צפו במגזין "סוכן תרבות" עם קובי מידן ורשמו באילו נושאים הוא עוסק? מה מהם תרבות גבוהה?

מה תרבות פופולרית? מה שילוב? האם השילוב נוח לכם?

<https://www.youtube.com/watch?v=5mB9aCf9sXk&list=PLLtffoK87AdWVTN-PHPgdqQJxVBrVxZt8>

צפו בקליפ **Apeshit של ביונסה וג'ייזי**. היכן הוא מצולם? מה הסיפור/ים שהוא מספר? האם הוא משלב בין תרבות גבוהה לבין תרבות פופולרית? אם כן – כיצד?

צפו בעבודות של **האמן קית' הרינג**. בחרו עבודה אחת, הפכו אותה למם (meme) וכתבו טקסט ביקורתי/מצחיק/סאטירי בהשראתה. חקרו על האמן וכתבו ביוגרפיה קצרה באורך חצי עמוד. איך הייתם מגדירים אותו? תרבות גבוהה? תרבות פופולרית? נמקו את תשובתכם.

במסגרת לימודי הנושא כדאי לערוך **סיור גרפיטי ואמנות רחוב בפלורנטין בתל אביב** ולקבל הסברים על האמנים הפועלים בשטח. התלמידים יצלמו עבודות שמעניינות אותם ואח"כ יכתבו עבודות שבהן יתבקשו להסביר אם לדעתם העבודות טובות, משקפות אמנות, תרבות גבוהה, תכנים רציניים, עומק, יופי – או שטחיות ורדידות ובידור...